

Anatolij Kudrjavcev

Split

MEMENTO

Ka' san prvu botu adoča i omar potla tega upozna Radovana Radu Vidovića, stopro san ja bi brucoš, a on je jušto jema diplomirat. Meni i cilon mojon klapi pari' je preženca i po, pa bimo ga rišpetali i užali tratat ka da nan je profešur. Kako i ne's ka' je oti mladi čovik bi' šatuto, pa ča ko' nisi zna moga si njega pitat. A on bi ti zna reć sve, i to iz prve.

Dunkve, zna je svašta i vas je bi' o' krejance. Vidili smo da mu je puno drag Dante, isto ka ča će kašnje bit Smojinon doturu Luviđu. Samo ča Rade nika' ni igra na balote, i nikor ga ni ču beštimat. Diko' bi doša s nan zaigrat picigin na Bačvice, i to ka' bidu svi svršili jonu divju partidu. Ondac se igralo tako da bi se nikor o' nas, za uvatit koji teški balun, zna bacit na suvo oli u tamarise. Rade bi uža zaigrat bokun na dubje, i doni' bi svoj lipi balun. Jita bi se u more priko kolin, i učinija bi tilon ka niki fjoret u arju prin vengo bi udri' balun i upa u morsku salbunadu. Za nas farabute ča smo bili puni modric i krast o padanja na suvo, to je bi', ka amo reć, niki gosposki picigin, di se mora ostat fin i ne smiš puno mučit tilo.

Rade je potla picigina gušta ostat u more, u plicak, leć na trbuj i čakulat s joniman ča bi ji izabra u društvo. Znala se tote š njimen nać i koja šesna ženskica, jerbo je on, ka ča san jur reka, bi' preženca, a zna je svašta pripovidit i sviman ugodit. Ni' bi' teška kvadata ka, da prostite, joni odozgar, a ni' jema ni glavu na trijangul ka mi gladuši ča nismo znali pobić o' mižerje. Mudantine su mu bile lipe, a ni on ni' bi' grub. Ni debel ni mršav. Ni velik ni malešan.

Ka' bimo se diko' uvečer skupili na vrj Pjace, reka bi da amo ča zapivat šoto voće. A to smo mogli deboto svi, koliko kod nas je bilo. Jerbo nikomen o' nas piciginaši slon ni bi' učinija ništa grubo u juvo. Rade bi izabra pisme i piva drugoga tenora, a po očiman si mu vidi' da gušta, s oproštenjen, ka prasac. Poza temen bi padale batude, i krepavalo se o' smija. Zna je Rade puste fjabe, a jema je mot za

vatat u kolo koga je ko' tija. Pari' je šerjast, a ni' moga prez smija, i to jonega unutra. Nosi' je očale, ma ga nikor ni' zva očalinko, jerbo su mu dobro stale i š njiman je ispa jošćec pametniji za jone ča ne znadu ča je pamet. A Radi je pamet uvik znala reć ča triba, a ča ne triba činit i govorit.

Oti je čovik bi' puno jusak i uvik se denja nas divji piciginaši neka je zarano posta dotur o' šjence i avanca dabi sto kilometri ispri svi. Libri su mu bili najboji prijateji, i on bi se zna š njiman po cile dane igrat na kukalo i na vatalo. Štanpali su mu pusta dila ča ji je on pisa ka anđel čuvar spliske kolture. Ni' bi' o' joni ča su se utiravali vlastiman i uvik se tišća na svoju bandu. Zato nika' ni posta ministar kolture, ni itendanat i kademik. Ali je zato pomaga sviman koji su jemali ambicijuni za pisat od Splitu.

Da ni' bilo Rade, nika' se ne bi bi' ukoti' libar "Smij i suze starega Splita" pokojnega pošćera Ivka Kovačića. Rade je pomoga skupit sve če je oti bidni čovik pisa na ruku oli tipka na makinju, oli ča bi rekli: mrčija kartu da se ne zaudobi joni stari, varoški Split, ča ga je on zna u dušu. Rade je naša i slike spliski pituri pa ji je utira u libar da bude jošćec lipji za vidit. A u zanju je stiva i ričnik spliskega jazika, ča ga zovedu mandrilski. Tako da sa' svakor more mrvu naučit kako se u jono vrime govorilo po varošku.

Vaja reć da je Rade i prez Kovačićeva "Smija i suza" napisa spliski ričnik i da se bi' do grla uvali' u teški posal okolo spliski i venecjanski besid, jerbo je oti' znat i sviman reć kako su Splićani ote krive venecjanske beside jošćec iskrivili po splisku. On je bi' čovik ka stvoren za taki posal, ča oće reć i da je voli' Split pa mu je dava cilega sebe. Ma isto bi sa ženon i dicon iša na Brač, u Stivan, di je jema kuću o' svoji stari, pa bi tote gušta liti i zimi. Tote bi pedaj po pedaj špjegava kako je oti bodulski svit živija i mislija prin toko i toko godišć. Sićan se da bi mi puno puti uža reć kako u Stivan gre zaraj starega, a ne zaraj novega. I da mu je tote najlašnje pobić o' moderni nenadinj.

Voli' je Rade more i škoje, a najdražje mu je bilo sa svojon lipon ženon i lipon dicon pobić daleko o' spliske galame i živit na joni starinski način ča se bi' jur zaudobi'. Zato ni' nika' tija kupit avto, vengo je vavik odi' na noge. Koji put san ga zna nać lipo gori na Merjan. S libron u ruku kolafjaka bi odi' sve do Svetega Jere. Isto ka ča bidu prin njega odili Ante Cetineo, Nikola Armanda i ko zna koji sve spliski artišti. Ferma bi se tote ispo kojega čempresa i priko po ure gleda more, Brač i Šoltu. Ka da bi se, Bože mi prosti, pope na šufit i utira glavu kroz abajin, pa vidi ča nikor živ ne more vidit.

Zanji put san ga tote vidi' ka' je jur bi' doša u nike godine i ka' je bi' izgubi jonu svoju šporsku andu. A za reć pravo, parilo mi se da višje nima ni jonu svoju lipu ceru i da je ka uša u se. Pa m'e reka da dojdjen ko' njega jerbo mi jema ništo ka pokazat. I tako san bi' u njega doma, onod u Trtajinu, ča se sa' zove Zvonimirova, pe-šes' metri o'tangarije Domića, ča se raspala i di živedu jošćec samo pantagane, a more bit i koji drogaš. Ka' san uša u njegovu radnu komoru, meka je na zid ka niki lancun ča se sa' zove ekran i onda m'e na nj projicira foto-slike sa picigina, ča ji je bi' učini' prin dva-tri miseca na Bačvice. Tote na otin slikan bili smo ja i moja klapa, ona o' prin višje o dvajst godišć, i lipo se vidilo kako se svaki o' nas ondac jita i koje moše je čini' za uvatit balun. Pita san ga da ča mu je oto tribalo, a on m'e reka da mu je to sve ča mu je sadašnjin očiman ostalo o' ondašnjega picigina, a on ga ne more nikako zaudobit. I omar san vidi' da je jur vas poče' živit o' prošlosti i da se pripa o' sadašnjosti. A ondac san se i ja pripa zaraj njega, jerbo m'e palo na pamet da ga ni', ča bi rekli naši stari, čako' zaušilo.

I, virovali oli ne, koju godinu potla tega naš Rade je zauvik iša ća. Split je osta prez njega, ma ka da se grad ni' ni ošerva. Samo je malo nji' znalo koga su izgubili i koliko je spliska kultura prez njega postala siromašnija. Otiša je čovik koji je za sve jema pravu miru i čigova je rič bila vridna zlata. Ka' ga se sa' sitimo, pada nan na pamet da smo š njimen izgubili ništo ča se višje ne more vratit. Aj' Bog, dragi naš Rade: Jema nas koji te ne moremo zaudobit i koji ćemo te se sićat i bit s tebon doklen kod budemo još jovo mrvu živi!